

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

30. De usura exteriori explicita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

factus, vt dicit Caiet. ver. vsura, ver. gr. Accepi vestem sericam
vltra sortem credens mihi ex liberalitate dari cum constet, nō
sic datam fuisse, non tencor totum dare valorem, sed eū quem
alias consumpsissem, nisi illam accepissem; si enim ex panno
aliās me vestirem, solum, quantum talis valeret vestis, posse-
re teneret, & nōn pretium vestis sericæ.

De vsura exteriori explicita.

CAPVT XXX.

AD vsuram exteriorē explicitam duo sunt neces-
saria.

Alterū est, vt intercedat mutuū, in quo aliquid vltra
sortem accipiatur: Vnde, cum non est mutuū modo allego,
quamuis sit lucrum vltra sortem, non est vsura, licet interce-
dant pecuniæ: v. g. Si quis pecunias alicui det, vt is se diuitum
coram alijs ostendat, tamen post easdem reddat, potest aliquid
lucri inde habere, nec est vsura, quia non est mutuū, sed com-
modatio quædam. Rursus, si quis det alicui pecunias aureas,
vt ipsis ad aliquam medicinam vtatur putā, vt cum ipsis deco-
quat carnes, & iterum reddat, potest absque vsura aliquid lu-
cri accipere, quia non est mutuū, sed locatio quædam pecu-
niæ. Rursus, si det aureas pecunias pro argenteis, & petat al-
quid moderatum vltra pretium pecuniæ aureæ: similiter, si
argenteas pro alijs inferioribus metallis, & moderatum quid
accipiat vltra valorem, non est vsura, quia est venditio quæ-
dam pecuniæ, non mutuū. Debet igitur ad vsuram mutuam
aliquid intercedere.

Alterum etiam necessarium est, vt sit pactum aliquo opere
tum recipiendi aliquid vltra sortem, propter mutuū. Vnde
est regula generalis obseruanda; quoties aliquis paciscitur de
aliquo lucro, quod sit pecunia, vel pecunia estimabile, ob mu-
tuū habendo vsurarius est. Per hanc regulam, multi in particu-
lari casus deciduntur, quorum aliquot enarrabo, vt per hoc
facile alij iudicari queant.

Primus: si quis mutuat agricolis, seu terrarū cultoribus, hoc
pacto, vt obligati maneant terras mutuantis colere, quamuis
mutuans soluat totum pretium, quod illi merentur, & quod
ab alijs essent habituri, est vsura; quia illa obligatio, qua obli-

gati sunt, pecunia æstimabilis est, & nisi ratione huius aliquid
 ex mutuo, secundum boni viri arbitrium, remittat, committit
 usuram, & tenetur remittere. Rursus si quis mutuet alicui,
 obligando ut merces ex sua officina emat, quamvis iste
 alias empturus esset merces, & non plus accipiat mutuas,
 quam merces valeant, usurarius est: nam sola obligatio pecu-
 nia æstimabilis est, debetque aliquid ex mutuo remittere, ut
 usura non sit. Rursus, aliquis mutuat alicui, obligando, ut
 emat aliquid ab ipso mutuante (sæpè enim cum quis non
 potest aliqua vendere, vel debito pretio vendere, mutuat alicui
 obligando, ut emat illa) hæc est usura, licet res non
 vendatur, nisi iusto pretio, & tenetur refarcire damnum, si
 quod incurrit ille ex tali emptione. Rursus, si quis merca-
 tor, vel aliquis diues mutuat civitati alicui, Regi, vel Princi-
 pi, cum pacto ut remittat gabellas, quas ipse soluturus erat, est
 usura aperta. Rursus etiam, si quis mutuat alicui naviganti,
 vel eunti ad ferias, hac conditione, ut det ipsi mutuanti pecu-
 niam aliquam pro assècuratione illarum mercium, quas de-
 fert, ita ut obliget ipsum mercatorem, ut ineat contractum as-
 securationis cum mutuante, usura est, & tenetur reddere pecu-
 nias, quas ex assècuratione accepit, ut habetur cap. naviganti,
 de usur. Rursus, si quis mutuat alicui negotiatori pecunias, ut
 det ei aliquam lucri partem, tamen non subit periculum mu-
 tui, sed, salvo capitali, de lucro paciscitur, usura est, quam
 solent incurrere viduæ, & alij homines otiosi, qui nolunt ne-
 goriari. Rursus, si quis mutuet alicui pecunias hoc pacto, ut
 soluat in alio loco, ubi plus valent; aut mutuet, ut in alio
 tempore det, quo res plus valet, puta, mutuet frumentum
 vetus, ut det alio tempore, quo plus valere solet usura est.
 Quod si probabile esset, non plus rem postea valituram, non
 esset usura pacisci: vnde, qui dant frumentum vetus, ut no-
 vum eis postea detur, cum probabile æstimatur non plus va-
 laturum, sed id faciunt, ne frumentum pereat, non commie-
 nant hi usuram. Rursus, qui mutuat cum pacto, ut alius fidei-
 iubeat, vel spondeat pro ipso in aliquo negotio, vel ut obliget
 se ad mutuandum ipsi mutuanti, usurarius est. Ratio horum
 omnium est; quia aliquid æstimabile pecunia ob mutuum
 ultra sortem accipitur. Rursus tandem, cum quis mutuat al-
 teri, & pignus accipit fructificans, puta agrum, vel vineam,
 vel aliquid aliud, nec accipit in partem restitutionis mutui fru-
 ctus, deductis expensis, & laboribus, usurarius est: tenetur enim

fructus à mutuo extrahere, vt habetur e. quoniam, de vsur. Vnde, cum fructus æquant totum mutuum, non potest accipere mutuum; & si excedunt, tenerur ipse reddere. Vnde vsurarii committunt, qui mutuãt Regibus, & Principibus, & in pignus accipiunt terras, & alia loca fructificantia; & tamen postea petunt totum & integrum mutuum. Tamen oportet in solutio- nis partem accipere fructus, deductis expensis, & laboribus, & damnis emergentibus, & lucris cessantibus, de quibus postea dicemus.

Aduertendum tamen, duos excipi casus à Pontifice, in quibus, non tenerur, qui accipit pignus, fructus in partem solutio- nis accipere.

Alter est, cap. conquestus, de vsur. cum quis dedit alicui fundum in feudum, & hic postea accipit mutuum ab illo, & ipsum fundum dat ei in pignus, tunc dominus fundi potest fructus accipere, & postea totum mutuum recuperare: ratio enim huius dat Soto libr. 6. quæstion. 1. articul. 2. quia ista lex est facta, vt quoties res aliquo modo ad dominum redit, fructus percipiat.

Alter casus est, cap. salubriter, de vsur. cum socer non dicit genero statim dotem, sed pignus dat fructificans, tunc generus potest fructus percipere, & post, integram recipere dotem. Rationem huius dat ipse Papa, putà, propter onus matrimonij: hoc autem onus est, quod vir tenerur sustentare vxorem, & postea integram dare dotem, ob hoc Pontifex id decreuit. Soto autem loco allegato dicit, idem esse dicendum, cum maritus tuo marito, vxor nondum recepit dotem: potest enim fructus recipere, & integram post expectare suam dotem.

De vsura exteriori palliata, seu implicita.

CAPVT XXXI.

Exterior vsura dupliciter potest palliari. Vno modo, ratione pacti, cum non est expressum, sed nuda, vel consuetudine, vel alia via indicatur.

Altero modo ratione mutui, quod in vsura est necessarium: solent enim mutuum verum occultare aliquo alio contractu, ac si non esset mutuum, & talis palliatio est mutuum occultum, & po-